

Jan Koleśnik

Instytut Bankowości

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Regulacyjne miary płynności w bankach jako dopełnienie miar adekwatności kapitałowej

Streszczenie

Celem artykułu jest wskazanie regulacyjnych miar płynności jako dopełnienia dotychczasowych miar opartych na adekwatności kapitału funkcjonujących w europejskim systemie bankowym. Przeprowadzono w nim analizę wdrażanych regulacji prawnych dotyczących konstrukcji i funkcjonowania regulacyjnych norm płynności zarówno na szczeblu Unii Europejskiej, jak i w Polsce. Zdaniem autora wprowadzenie wspólnotowych regulacji prawnych w zakresie miar płynności (tak krótkoterminowej, jak i długoterminowej) jest potrzebne ze względu na bezpieczeństwo europejskiego sektora bankowego. Miary płynności będą uzupełnieniem, a nie alternatywą dla miar adekwatności kapitałowej. Niemniej jednak przyjęta metoda ich wdrażania istotnie ograniczy elastyczność nadzoru bankowego państw członkowskich w kształtowaniu krajowych regulacji w tym zakresie.

Słowa kluczowe: banki, Unia Europejska, regulacje nadzorcze, miary płynności.

1. Wprowadzenie

Pomimo dostrzeżenia już w XIX w. znaczenia ryzyka płynności dla bezpieczeństwa banku do końca pierwszej dekady XXI w. wszystkie międzynarodowe miary bezpieczeństwa banków, będące efektem prac zarówno Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego, jak i organów Unii Europejskiej, koncentrowały się na problemie adekwatności kapitałowej banku. Najważniejsza miara bezpie-

czeństwa banku powszechnie uznana na arenie międzynarodowej, tzn. współczynnik wypłacalności, uwzględnia jedynie stopień narażenia banku na ryzyko kredytowe, rynkowe i operacyjne. Wielkości graniczne współczynnika wypłacalności są jednak wartościami modelowymi i pomimo iż zostały ustalone w sposób empiryczny, trzeba być świadomym, że ich osiągnięcie nie gwarantuje automatycznie bezpieczeństwa banku i jego wypłacalności. Współczynnik wypłacalności nie jest bowiem miarą niezawodną, a wiele banków, które charakteryzowały się jego wysokim poziomem, miało poważne problemy, czy też nawet zbankrutowało. Współczynnik ten powinien być zatem jedną z wielu, a nie jedyną miarą braną pod uwagę przy ocenie sytuacji ekonomiczno-finansowej banku.

Celem artykułu jest wskazanie regulacyjnych miar płynności jako dopełnienia dotychczasowych miar opartych na adekwatności kapitału funkcjonujących w europejskim systemie bankowym. Zostanie w nim przeprowadzona analiza wdrażanych regulacji prawnych w zakresie konstrukcji i funkcjonowania regulacyjnych norm płynności zarówno na szczeblu Unii Europejskiej, jak i w Polsce. Powyższa analiza będzie również podstawą do odpowiedzi na pytanie, czy nowe regulacyjne miary płynności zwiększą poziom bezpieczeństwa sektora bankowego w Unii Europejskiej, a także czy umożliwią uwzględnienie specyfiki polskiego sektora bankowego.

2. Ryzyko płynności i miary płynności – stan wiedzy

Najczęściej w literaturze przedmiotu ryzyko płynności definiuje się jako ryzyko utraty zdolności wykonania wszystkich zobowiązań zgodnie z terminami płatności. Często jednak rozszerza się tę definicję i oprócz zdolności do terminowego regulowania zobowiązań wskazuje się na zdolność banku do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolność do generowania przez bank dodatniego salda przepływów gotówkowych w określonym horyzoncie czasowym [*Rekomendacja...* 2002, s. 2]. Zgodnie z innym podejściem ryzyko płynności dzieli się na: ryzyko strukturalne (niedopasowanie struktury terminowej aktywów i pasywów), ryzyko zdarzeń (wystąpienie nagłej konieczności wypłaty środków) oraz ryzyko braku płynności rynku (brak możliwości sprzedaży aktywów na rynku) [Neu i Matz 2007, s. 5]. Ryzyko płynności w banku jest zatem pochodną pośrednictwa finansowego pomiędzy deponentami a kredytobiorcami przy stosunkowo niskim kapitale własnym oraz niedopasowaniu struktury terminowej bilansu, w którym krótkoterminowe pasywa finansują długoterminowe aktywa [Wierzba 2008, s. 65].

Regulacje międzynarodowe, w tym standardy komitetu bazylejskiego, ewoluują wraz ze zmieniającymi się warunkami działania banków oraz powstawaniem

nowych, bardziej doskonałych metod pomiaru i oceny ryzyka. Cechą charakterystyczną tych standardów jest ich ogólny charakter, przez co jest to zbiór pożądaných celów i stanów, a nie szczegółowych sposobów ich osiągnięcia. Kolejną cechą, która wyróżnia je na tle innych norm nadzorczych, jest fakultatywność i brak obowiązku ich stosowania. Pomimo tego i tak stanowią one podstawę bankowych regulacji nadzorczych obowiązujących w większości krajów świata [Orzeszko 2007, s. 260].

W literaturze z zakresu teorii regulacji nadzorczych z ostatnich kilkunastu lat można odnaleźć wiele opracowań, w których autorzy prezentują stanowisko krytyczne wobec miar bezpieczeństwa banku opartych na adekwatności kapitałowej [Gennotte i Pyle 1991, s. 805–824]. Krytyczne głosy wobec tego typu miar bezpieczeństwa banku nie tylko nie ucichły po przyjęciu przez komitet bazylejski Nowej umowy kapitałowej, ale wręcz przybrały na sile pod koniec pierwszej dekady XXI w. [Yilmaz 2009, s. 760–771]. Doświadczenia ostatniego kryzysu potwierdziły zbyt duże oparcie analiz stopnia bezpieczeństwa banku wyłącznie na miarach uwzględniających adekwatność kapitałową, a tym samym potrzebę poszukiwania i wprowadzenia innych, uzupełniających miar bezpieczeństwa. Jedną z najważniejszych propozycji w zakresie nowych miar bezpieczeństwa banku stała się koncepcja wprowadzenia globalnego, minimalnego standardu płynności banków prowadzących działalność międzynarodową [Koleśnik 2011, s. 102].

3. Miary płynności – koncepcje międzynarodowe i regulacje unijne

Biorąc pod uwagę doświadczenia ostatniego kryzysu finansowego, Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego zarekomendował w 2009 r. wprowadzenie dwóch międzynarodowych miar płynności w bankach, tj. wskaźnika płynności krótkoterminowej oraz wskaźnika stabilnego finansowania [International... 2009]. Wskaźnik płynności krótkoterminowej byłby relacją płynnych aktywów wysokiej jakości do oczekiwanych w ciągu kolejnych 30 dni kalendarzowych wypływów gotówki netto. Wskaźnik stabilnego finansowania miałby zaś wyrażać relację dostępnego zasobu stabilnego finansowania do wymaganego zasobu stabilnego finansowania [Basel III... 2013].

Z punktu widzenia polskich banków kluczowe są jednak regulacyjne miary płynności przyjęte w dokumentach wspólnotowych dopiero w połowie 2013 r. Pomimo iż opierają się one na rekomendacjach Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego, drastycznie ograniczono w nich swobodę państwa członkowskiego w ich stosowaniu. O ile bowiem wszystkie dotychczasowe regulacje bankowe w Unii Europejskiej wydawane w ciągu ostatnich 25 lat miały formę dyrektywy

(tj. aktu prawnego przedstawiającego jedynie minimalne wymogi i wiążącego państwo członkowskie tylko w zakresie rezultatu), o tyle nowe regulacyjne miary płynności zostały wprowadzone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (CRR). Tym samym we wszystkich krajach UE obowiązywać będą takie same miary, a państwa członkowskie mogą jedynie ustalać w okresie przejściowym wyższe wymogi minimalne, niż zostało to przewidziane w rozporządzeniu [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady... 2013].

Pierwszą miarą wprowadzoną przez rozporządzenie CRR jest wymóg dotyczący pokrycia płynności (*liquidity coverage requirement* – LCR). Zgodnie z nim banki muszą utrzymywać aktywa płynne, których łączna wartość pokrywa odpływy płynności pomniejszone o przyptywy płynności w warunkach skrajnych, w celu zagwarantowania utrzymywania takich poziomów zabezpieczeń przed utratą płynności, które są odpowiednie w sytuacji ewentualnego zakłócenia równowagi między przyptywami i odpływami płynności w warunkach wysoce skrajnych w okresie 30 dni. Wskaźnik LCR można przedstawić jako:

$$LCR = \frac{\text{aktywa płynne}}{(\text{odpływy płynności} - \text{wpływy płynności})} \cdot 100\%,$$

w warunkach skrajnych w okresie 30 dni (wpływy są ograniczone do 75% wartości odpływów).

W rozporządzeniu określony został minimalny poziom wskaźnika LCR, którego będą musiały przestrzegać wszystkie banki w krajach UE, począwszy od 2015 r. Poziom ten osiągnie jednak docelową wartość (100%) dopiero z początkiem 2018 r. (tabela 1).

Tabela 1. Minimalny poziom wskaźnika LCR

Rok	2015	2016	2017	2018
Minimalny poziom LCR	60% ^a	70% ^a	80% ^a	100%

^a Według decyzji państwa członkowskiego nie mniej niż podana wartość.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady... 2013].

Warto jednak pamiętać, że powyższy schemat wprowadzania minimalnego poziomu wskaźnika LCR nie jest ostateczny, lecz będzie uzależniony od raportu, jaki Europejski Urząd Nadzoru Bankowego ma przedłożyć Komisji Europejskiej do dnia 30 czerwca 2016 r. W raporcie tym ma się znaleźć przede wszystkim odpowiedź na pytanie, czy w stopniowym wprowadzaniu minimalnego poziomu

wskaźnika LCR należy wprowadzić zmiany, biorąc pod uwagę rozwój sytuacji na rynkach i sytuacji regulacyjnej, jak również specyfikę unijną. Ocenie ma zostać poddana także zasadność odroczenia do dnia 1 stycznia 2019 r. wprowadzenia minimalnego poziomu wynoszącego 100%. W przypadku konieczności zmian Komisja będzie mogła przyjąć stosowny akt delegowany, w którym będzie mogła wprowadzić np. minimalny poziom wskaźnika LCR w 2018 r. w wysokości 90%.

Z punktu widzenia banków bardzo ważny będzie także kolejny akt delegowany, który Komisja Europejska zobowiązana jest wydać do dnia 30 czerwca 2014 r., a w którym precyzyjnie zdefiniuje poszczególne elementy wskaźnika LCR oraz określi okoliczności, w jakich właściwe organy będą musiały nałożyć na banki obowiązek przestrzegania określonych poziomów wpływów i odpływów, w celu uwzględnienia szczególnych rodzajów ryzyka, na które są one narażone.

Jeśli chodzi o drugą międzynarodową miarę płynności w bankach, rekomendowaną przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, tj. wskaźnik stabilnego finansowania (*net stable funding requirements* – NSFR), rozporządzenie CRR zawiera jedynie wymogi sprawozdawcze, nie określając żadnych minimalnych poziomów wskaźnika ani dat wdrożenia. Banki zostały jednak zobowiązane do zapewnienia właściwego pokrycia długoterminowych zobowiązań za pomocą różnorodnych instrumentów stabilnego finansowania zarówno w warunkach normalnych, jak i skrajnych. Na podstawie zapisów dotyczących obowiązków sprawozdawczych należy się jednak spodziewać, że ewentualny wskaźnik NSFR będzie miał postać:

$$NSFR = \frac{\text{pozycje zapewniające stabilne finansowanie}}{\text{pozycje wymagające stabilnego finansowania}} \cdot 100\%,$$

w warunkach normalnych i skrajnych.

Do dnia 31 grudnia 2015 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przedstawi Komisji Europejskiej sprawozdanie dotyczące tego, czy i w jakim stopniu byłoby właściwe zapewnienie, aby banki stosowały wskaźnik NSFR. Analiza ta obejmować będzie także potencjalny wpływ wskaźnika na struktury refinansowania różnych modeli bankowości w Unii. Dopiero na podstawie materiałów Urzędu Komisja Europejska, o ile uzna to za właściwe, przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 31 grudnia 2016 r. wniosek ustawodawczy dotyczący sposobów zapewnienia stosowania przez banki miary stabilnych źródeł finansowania. Państwa członkowskie mogą jednak utrzymać lub wprowadzić krajowe przepisy w zakresie wymogów dotyczących stabilnego finansowania, zanim wiążące minimalne standardy w zakresie wskaźnika NSFR zostaną określone i wprowadzone w Unii.

4. Miary płynności – polskie doświadczenia na tle unijnych

Jeszcze przed wybuchem ostatniego kryzysu w kilku krajach wprowadzone zostały miary płynności, a na banki nałożony został obowiązek utrzymywania ich na określonym poziomie. Jako przykład takich regulacji można wskazać miary wprowadzone w Polsce już w 2007 r., które zaczęły obowiązywać wszystkie banki od 30 czerwca 2008 r. Należy przy tym podkreślić, że regulacje te nie stanowiły implementacji żadnego aktu prawnego Unii Europejskiej. Najważniejszym obowiązkiem nałożonym na banki było wprowadzenie wymogu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, średnioterminowej, krótkoterminowej oraz długoterminowej, przy czym aby umożliwić przeprowadzenie przez nadzór bankowy oceny skuteczności zarządzania ryzykiem płynności, ustalone zostały nadzorcze miary płynności krótkoterminowej oraz płynności długoterminowej, a także obowiązek utrzymywania ich na określonym poziomie. Miary płynności zostały przy tym zróżnicowane w zależności od wielkości banku. Banki, których średnia miesięczna wartość sumy bilansowej na koniec każdego miesiąca w ciągu ostatnich 12 miesięcy przekroczyła 200 mln zł, wyznaczały dwie miary krótkoterminowej płynności płatniczej; są to:

- luka płynności krótkoterminowej (M1) będącą różnicą pomiędzy sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym a wartością środków obcych niestabilnych,

- współczynnik płynności krótkoterminowej (M2) stanowiący iloraz sumy wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym do wartości środków obcych niestabilnych, oraz dwie miary długoterminowej płynności płatniczej, tj.:

- współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (M3) wyliczany jako iloraz funduszy własnych banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do aktywów nie płynnych,

- współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4) wyliczany jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych do sumy aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności.

Natomiast banki, których średnia miesięczna wartość sumy bilansowej na koniec każdego miesiąca w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie przekroczyła 200 mln zł, musiały wyznaczać dwie miary, tj. wskazany powyżej współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi oraz współczynnik

udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem [Uchwała... 2008].

W regulacjach zapisane zostały także poziomy powyższych miar, które musiałyby być utrzymywane przez bank w każdym dniu sprawozdawczym (tabela 2).

Tabela 2. Minimalne poziomy miar płynności w zależności od wielkości banku

Średnia miesięczna wartość sumy bilansowej na koniec każdego miesiąca w ciągu ostatnich 12 miesięcy	Rodzaj miary płynności płatniczej	Nazwa miary	Minimalny poziom miary
Powyżej 200 mln zł	krótkoterminowa	luka płynności krótkoterminowej	0
		współczynnik płynności krótkoterminowej	1
	długoterminowa	współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	1
		współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1
200 mln zł lub mniej		współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem	20%
		współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady... 2013, Uchwała... 2008].

Oprócz powyższych wymogów ilościowych w 2007 r. nałożony został na banki obowiązek wprowadzenia w ramach realizowanych strategii i stosowanych procedur zarządzania ryzykiem:

- procedur zarządzania płynnością płatniczą z uwzględnieniem podziału kompetencji i odpowiedzialności,
- metod identyfikacji, pomiaru oraz monitorowania płynności płatniczej,

– planów awaryjnych zapewniających niezakłócone prowadzenie działalności z uwzględnieniem zachowania płynności płatniczej w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.

Należy zauważyć, że żadna z dotychczasowych polskich miar nie jest równoważna przedstawionym w pkt 3 miarom płynności wynikającym z nowych regulacji wspólnotowych (LCR, NSFR), aczkolwiek za ich odpowiedniki można uznać krajowe miary M2 i M4. Wprowadzenie wskaźnika NSFR nie zostało jeszcze ostatecznie przesądzone, warto jednak zwrócić uwagę, że miary M2 i LCR, pomimo iż mają tę samą wartość limitu (tzn. 1), różnią się najważniejszymi elementami licznika (tabela 3) i mianownika.

Tabela 3. Najważniejsze różnice w konstrukcji licznika miar M2 i LCR

Miara	
M2	LCR
<ul style="list-style-type: none"> – kasa – należności od NBP lub innego banku utrzymującego rezerwę obowiązkową z terminem płatności do 30 dni, z wyłączeniem kwoty rezerwy obowiązkowej – należności od podmiotu regulowanego, którym przypisana została waga ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności do 30 dni – instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 30 dni – kapitałowe papiery wartościowe płynne i zdywersyfikowane w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni – przepływy pieniężne wynikające z transakcji pozabilansowych wyznaczone w sposób ostrożny 	<ul style="list-style-type: none"> – środki pieniężne i ekspozycje w stosunku do banków centralnych w zakresie, w jakim takie ekspozycje można wycofać w każdej chwili w warunkach skrajnych – aktywa zbywalne stanowiące należności od: rządu centralnego państwa członkowskiego, banków centralnych i niecentralnych pozarządowych podmiotów sektora publicznego w walucie krajowej, Banku Rozrachunków Międzynarodowych, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Komisji Europejskiej, wielostronnych banków rozwoju, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej oraz Europejskiego Mechanizmu Stabilności, albo gwarantowane przez nie – aktywa zbywalne charakteryzujące się wysoką płynnością i jakością kredytową

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady... 2013, Uchwała 2008].

Tabela 4. Wagi odpływu depozytów stosowane w mianowniku wskaźnika LCR

Depozyty	Waga odpływu depozytów	
	objętych systemem gwarantowania depozytów	nieobjętych systemem gwarantowania depozytów
Detaliczne	5%	10%
Klientów niefinansowych	20%	40%
Klientów finansowych	100%	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady... 2013].

W przypadku porównania mianowników obu miar na szczególną uwagę zasługuje konieczność uwzględniania w odpływach płynności w mianowniku LCR przyjętych przez bank depozytów pomnożonych przez odpowiednie wagi odpływów (tabela 4).

Pamiętając, że składowe licznika miary LCR przedstawione w tabeli 3 oraz wagi odpływów depozytów przedstawione w tabeli 4 oparte są na obowiązkach sprawozdawczych zawartych w rozporządzeniu CRR, a nie na szczegółowym akcie delegowanym, który zostanie dopiero wydany przez Komisję Europejską, można już dziś wskazać pewne wyzwania dla polskich banków. W szczególności dotyczyć one będą sektora banków spółdzielczych, gdyż powyższa konstrukcja miary LCR nie uwzględnia konieczności lokowania nadwyżek płynności przez polskie banki spółdzielcze w bankach zrzeszających. Tym samym nie będzie można zaliczyć do aktywów płynnych banków spółdzielczych lokat składanych przez nie w bankach zrzeszających, a banki zrzeszające nie będą mogły uznawać tych środków za stabilne źródło finansowania ich aktywów. Według wstępnych szacunków KNF niedobór aktywów płynnych potrzebnych do uzyskania wskaźnika LCR na poziomie 100% w przypadku banków spółdzielczych może wynieść łącznie 2 mld zł, a w przypadku banków zrzeszających nawet 11,4 mld zł [Kwaśniak 2012].

5. Podsumowanie

Wprowadzenie na szczeblu Unii Europejskiej regulacji prawnych w zakresie konstrukcji i funkcjonowania regulacyjnych miar płynności jest potrzebne ze względu na bezpieczeństwo europejskiego sektora bankowego. Zasadne jest także wprowadzenie regulacyjnych miar zarówno płynności krótkoterminowej, jak i długoterminowej (stabilnego finansowania). Warto również jeszcze raz podkreślić, że regulacyjne miary płynności będą uzupełnieniem, a nie alternatywą dla miar adekwatności kapitałowej. Niemniej jednak regulacje prawne dotyczące konstrukcji i funkcjonowania regulacyjnych miar płynności istotnie ograniczą elastyczność nadzoru bankowego państw członkowskich w kształtowaniu krajowych regulacji w tym zakresie. Nie należy bowiem zapominać, że są one wprowadzane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady, a doprecyzowane zostaną w aktach delegowanych Komisji Europejskiej. Z punktu widzenia polskiego systemu bankowego ważne jest, iż regulacyjne miary płynności obecnie obowiązujące w Polsce różnią się od postanowień pakietu rozporządzenia CRR, które w żaden sposób nie uwzględniają specyfiki np. sektora banków spółdzielczych.

Należy jednak podkreślić, że nowe regulacyjne miary płynności nie mogą być traktowane jako element mający zapewnić równowagę konkurencyjną między bankami pochodzącymi z różnych państw. Odpowiednie miary płynności w powiązaniu ze skutecznym funkcjonowaniem organu nadzoru bankowego, będącym w stanie zapewnić przestrzeganie ich przez banki, są jednak jednym z kluczowych elementów prawidłowo funkcjonującego i bezpiecznego systemu bankowego.

Literatura

- Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and Liquidity Risk Monitoring Tools* [2013], Basel Committee on Banking Supervision, Basel.
- Gennotte G., Pyle D. [1991], *Capital Controls and Bank Risk*, „Journal of Banking and Finance”, vol. 15, nr 4–5, [http://dx.doi.org/10.1016/0378-4266\(91\)90101-Q](http://dx.doi.org/10.1016/0378-4266(91)90101-Q).
- International Framework for Liquidity Risk Measurement, Standards and Monitoring, Consultative Document* [2009], Basel Committee on Banking Supervision, Basel.
- Koleśnik J. [2011], *Bezpieczeństwo systemu bankowego. Teoria i praktyka*, Difin, Warszawa.
- Kwaśniak W. [2012], *Pożądane kierunki zmian modelu funkcjonowania bankowości spółdzielczej*, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, 17 września.
- Neu P., Matz L. [2007], *Liquidity Risk Management*, John Wiley and Sons, Singapore.
- Orzeszko T. [2007], *Rezerwy na straty kredytowe w świetle dokumentów Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego – uwagi ogólne* [w:] *Harmonizacja bankowości i ubezpieczeń w skali narodowej i europejskiej*, red. M. Marcinkowska i S. Wieteska, Difin, Warszawa.
- Rekomendacja P dotycząca systemu monitorowania płynności finansowej banków* [2002], Komisja Nadzoru Bankowego, Warszawa.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. (575/2013) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (2013/L 176/1).
- Uchwała nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Dz.Urz. KNF nr 8, poz. 40 z późn. zm.
- Wierzbna R. [2008], *Pożyczkodawca ostatniej instancji jako element sieci bezpieczeństwa finansowego w Unii Europejskiej* [w:] *Współczesne finanse. Stan i perspektywy rozwoju bankowości*, red. L. Dziawgo, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń.
- Yilmaz E. [2009], *Capital Accumulation and Regulation*, „The Quarterly Review of Economics and Finance”, vol. 49, nr 3, <http://dx.doi.org/10.1016/j.qref.2009.02.004>.

Regulatory Measures of Bank Liquidity as a Complementary Element of Capital Adequacy Measures

The purpose of this paper is to identify liquidity regulation as a complementary element of capital-adequacy measures taken in the European banking system. The paper presents an analysis of the structure and functioning of the standards for liquidity regulation implemented both in the European Union and in Poland. It is the author's view that

the safety of the European banking sector depends on the introduction of both short-term and long-term European Union liquidity regulation measures. Rather than being an alternative to capital-adequacy measures, the liquidity measures will instead complement them. Nevertheless, the method adopted for their implementation will significantly limit the flexibility of banking supervision authorities in the Member States in developing national regulation in this regard.

Keywords: banks, European Union, supervisory regulations, liquidity measures.